

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. V. Præcipuum adversæ sententiæ fundamentum convellitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

spūsus, illa gratia pertinet ad effectus prædestinationis Adami, cui correspondet aliquis gradus gloriæ in qua modo Adamus ipse existit: Sed gratia quam habuit in statu innocentie, correspondet aliquis gradus gloriæ in qua modo existit; quamvis enim gratia illa amissa fuerit per peccatum, & meritum ejus mortificatū, tamen per penitentiam fuit illi restituta, & meritum vivificationis ad eum gradum gloriæ recipiendum ad quem habuisset in statu innocentie: Ergo gratia quam Adamus habuit in statu innocentie, fuit effectus prædestinationis ipsius.

Respondet negando Minorem, ad cujus probationem, nego etiam Minorem; ad probationem illius, iterum nego Minorem; falsum enim est quod gratia illi quam habuit Adamus in statu innocentie, formaliter ut tali, & ut primum à Deo voluit, correspondeat aliquis gradus gloriæ in quo modo existat protopater noster; fuit siquidem per peccatum totaliter distincta ejusmodi gratia, nec opera meritoria ex ipsa facta, remanserunt aliquod jus, remanseruntve ullo modo in acceptatione divina ad gloriam tantam ad præmiū, sed remanserunt omnino mortua & incapacia revivificationis per penitentiam, in quo differunt à nostris meritis, quæ cum per peccatum lethale solum mortificantur, reviviscunt per penitentiam ad eisdem gradus gloriæ, ad quos jus speciale habebant, antequam Deum graviter offenderemus. Si autem ratione hujus disparitatis quæras, dico eam exinde peti, quod destructa in nobis gratia sanctificante per peccatum mortale, remanet nihilominus adhuc unum ex principiis moralibus & vitalibus actionum illarum, quibus antequam laberemur in peccatum, aliquid apud Deum meruimus, nempe ipse Christus, qui cum sit causa moralis & vitalis omnis nostri meriti, illud in mente & acceptatione divina conservat. At verò respectu Adami, adhuc in statu innocentie existentis, cum Christus nondum influeret in ejus meritum, sed sola gratia ei collata, esset principium radicale & vitale talis meriti, mirum esse non debet, quod destructo tali principio radicali & vitali, omne meritum quod ab eo processerat, totaliter vitam amisisset, atque adeo non mortificatum tantum, sed & omnino mortuum remanserit.

§. V.

Præcipuum adversæ sententiæ fundamentum convellitur.

Præcipuum adversæ sententiæ fundamentū potest sic breviter proponi. Christus voluit & prædestinatus est à Deo ante præscientiam peccati hominum: Ergo licet homo non peccasset, nihilominus Christus ex vi præsentis decreti venisset. Consequentia videtur legitima, cum enim prius non dependeat à posteriori, si ad ventum Christi voluit est à Deo ante præscientiam peccati hominum, est independens à tali peccato, & ejus remedio, atque adeo executioni mandatus fuisset, licet homo non peccasset. Antecedens verò probatur. Prædestinatio Christi prior fuit decreto producendi creaturas: At decretum productionis creaturarum prius fuit decreto permitendi peccatum: Ergo Christus voluit & prædestinatus est à Deo ante permissionem, subindeque ante præscientiam peccati hominum. Minor pater, non enim potuit Deus permittere peccatum hominum, illudque præsci-

re antequam haberet voluntatem ipsos producendi. Major verò in qua posita est difficultas, probatur primò ex Ap[osto]lo ad Coloss. 1. ubi Christum appellat, *primogenitum omnis creature*, quod de Christo ut homine, plures ex Sanctis Patribus interpretantur: At non est primogenitus tempore: Ergo est primogenitus in intentione divina, ac proinde illius prædestinatio præcedit decretum productionis rerum.

Secundò, Proverb. 8. Divina Sapientia ait: 47 *Dominus possedit me ab initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio.* Ubi etiam sermonem esse de Sapientia incarnata docent Basilii, Athanasii, Nazianzenus, Chrysostomus, Augustinus, Ambrosius, Hilarius, & plures alii quos refert noster Vincentius, relect. de gratia Christi quæst. 6. Ergo Verbum incarnatum fuit initium viarum Domini, id est operum Dei ad extra: At non fuit initium in temporali rerum executione, cum post multa jam creata Verbum fuerit incarnatum: Ergo fuit initium in divina intentione, ac proinde illius prædestinatio, decretum prædestinationis rerum præcessit.

Tertiò eadem Major ratione suaderetur. Omnis 48 ordinare volens, prius vult finem, & ex mediis illa quæ sunt uni propinquiora: Sed ad manifestationem bonitatis divinæ, quæ est finis intentus à Deo in productione rerum, propinquius se habet Incarnatio Verbi, quam omnes alie creature, cum illas omnes in perfectione excedat: Ergo Deus semper volens ordinatissime, prius intendit manifestationem bonitatis suæ, & immediate post voluit Incarnationem Verbi, postea ordinem gratiæ, ac tandem ordinem naturæ; ac proinde decretum Incarnationis, prius fuit decreto productionis rerum.

Huic argumento, quod apud Adversarios palmarium est, triplex solet adhiberi solutio. In primis aliqui ex nostris Thomistis, concessio Antecedente, negant Consequentia: quia, inquit, etsi Christi prædestinatio antecedit in intentione Dei, præscientiam peccati, & decretum homines redemendi, eo ipso tamen, quod non alio modo, neque alio medio, voluit Deus illa exequi, nisi mediâ permissione peccati, fit inde quod si homo non peccasset, Christus non venisset. Eo proportionali modo quo licet intentio quam habet Deus dandi suam gloriam electis, sit prior decreto de bonis operibus ipsorum, atque adeo prævisionem ejusmodi operum antecedit, nihilominus quia Deus non aliter statuit voluntatem illam sive intentionem adimplere, quam per bona opera, verum est dicere quod nullus electorum absque bonis operibus salvabitur.

Hæc solutio haud dubiè probabilis est, potestque illustrari alio exemplo ex orationibus Sanctorum, quibus Deus decrevit alicujus prædestinationem impleri, desumpto: quamvis enim intentio prædestinandi non fuerit post prævisas tales orationes, neque ex ipsis, tanquam ex causa, vel ratione; tamen quia hæc intentio non alio modo quam his orationibus decreta est impleri, verum est dicere quod ille non salvus esset, si talis Sanctus pro eo non orasset; & quod Ecclesia Pauli non habuisset, si Stephanus pro eo non orasset. Eodè ergo modo, quamvis prædestinatio Christi facta fuerit ante prævisionem peccati, & ante decretum redimendi homines, quia tamen quoad executionem non alio modo, neque alio medio, dispositum fuit hanc prædestinationem impleri, nisi mediâ permissione peccati, fit esse verum,

verum, quod si Adam non peccasset, Verbum A
Divinum carnem humanam non assumpsisset.

Respondent secundò illi, negando Antecedens, ad cuius probationem, negant Majorem, & ad primam ejus probationem dicunt Christum non idè in Scripturis appellari primogenitum omnis creaturæ, quòd prius ordine causalitatis & intentionis prædestinatus fuerit, quàm aliæ omnes creaturæ sint prædefinitæ & volitæ à Deo, sed tantum quia dignitate & excellentiâ antecedit eas, ut exponit D. Hieronymus.

Ad secundam respondent, vel ibi sermonem esse de Sapientia increata, quæ dicitur initium viarum Dei, quia Verbo quod est Sapientia Patris condita sunt universa. Vel si verba illa de Sapientia incarnata intelligantur, illam dici initium viarum Dei, quia est initium operum redemptionis, & prædicationis Evangelicæ, ratione humanitatis, & omnium creaturarum, ratione divinitatis, ut interpretantur Cyrillus lib. 9. thesauri cap. 7. & 8. & Hieronymus ad verba illa Proverb. 8. Ex quo solum sequitur, prædestinationem Christi fuisse in divina mente priorem decreto evangelicæ prædicationis.

Ad tertiam respondent, Majorem esse veram de his quæ sunt fini propinqua ordine causalitatis, falsam verò de his quæ sunt propinqua illi tantum ordine perfectionis: Christus autem licet sit perfectior universo, & in ordine gratiæ, non tamen est propinquior fini à Deo intento, ordine causalitatis; ita ut res naturales, & ordinis gratiæ, in attingendo finem intentum à Deo, scilicet manifestationem bonitatis suæ, ab illo ut intermedio dependeant, sed seipsis immediatè ad talem finem conducunt; ac proinde potuit Deus decernere omnia simul, vel minus perfectum ad perfectius ordinare, vel denique perfectius ordinare ad minus perfectum; cumque hoc ex sola Dei voluntate pendeat, qualiter de facto contigerit, ex Scriptura, Conciliis & Patribus indagandum est; & quia ex illis constat, Deum decrevisse mysterium Incarnationis propter hominum salutem & redemptionem, asserendum est, non prius prædestinasse Christum, quàm decreverit universum producere, & peccatum permittere. Unde juxta hunc modum dicendi, sic disponenda sunt divini mentis decreta. Postquam Deus scientiâ simplicis intelligentiæ omnia possibilia cognovit, primò suorum attributorum manifestationem decrevit. Secundò ad istum finem ex pluribus possibilibus hunc modum elegit, ex diversis rerum gradibus & naturis compositum. Tertio voluit naturam intellectualem donis gratiæ exornare. Quarto decrevit hominis peccatum permittere. Quintò prævisò peccato misericordiâ tactus, potens multis modis hominis peccatum destruere, vel purè misericorditer condonando, vel satisfactionem inæqualem & imperfectam acceptando, modo convenientissimo illius expiationem, ac remedium nostrum, decrevit, scilicet per condignam & æqualem satisfactionem. Sextò ad talem satisfactionem exhibendam, voluit quod Verbum carnem humanam assumeret. Denique in Christo quosdam ex hominibus elegit ad gloriam, aliis in massa perditionis, iusto iudicio, sed nobis occulto, relictis.

(*)

Verior ac probabilior solutio traditur.

Licet præcedentes solutiones non sint improbabiles, & à gravissimis Theologis traduntur ac defenduntur, placet tamen addere etiam, quæ videtur probabilior, sumiturque à communi Thomistarum & Petipateticorum doctrina, qui asserunt causas sibi invicem causas, & quod in uno genere causæ est prius, posse in alio esse posterius, ut variis exemplis Tractatu de justificatione declaravimus.

Dicimus ergo quod ordine intentionis, prius fuit volitus Christus, quàm omnia alia, sive ordinis naturalis, sive ordinis supernaturalis, & quàm permissio peccati, in genere causæ finalis, posterius tamen in genere causæ materialis. Vel ut alii dicunt, licet Christus prius fuerit prævisus & intentus in ratione finis qui, quàm ordo naturæ & gratiæ, & quàm peccatum intelligatur esse permissum à Deo, tamen prioritatem finis sui, prius volitum fuit remedium peccati, seu genus humanum ut redimendum, quàm fuerit prævisus & volita Incarnatio, quod ut magis declaretur.

Notandum primò, finem qui est ad æquatum intentionis objectum, dividi à Philosophis in finem *Qui*, sive ut alii loquuntur in finem *Cuius gratiæ*, & in finem *Cui*, quem aliqui appellant *finem effectum*. Finis qui, sive cuius gratiæ, est illud bonum quod appetitur, & cuius gratiæ media assumuntur. Finis verò cui, est illud subiectum, sive illa persona, cui vel propter quam appetitur tale bonum: v. g. in Medico desiderante sanitatem ægroto, finis qui, est sanitas, propter quam procurandam infirmo præscribuntur potiones, & alia remedia adhibentur. Finis verò cui, est ipse infirmus cui sanitas desideratur.

Notandum secundò, quod licet in eodem infimo genere causæ non possit esse inter duo reciprocatio, seu mutua causalitas & dependentia, bene tamen in eodem genere subalterno, divisibili in diversos modos causandi. Nam ut communiter docent nostri Thomistæ, in Tractatu de generatione & corruptione, dispositiones concomitantes, sunt priores composito genito, in genere causæ materialis dispositivæ, quia ad formæ receptionem disponunt, & posteriores in genere causæ materialis receptivæ, seu subiectivæ, quia in composito recipiuntur & subiectantur; tamquam in subiecto quod. Cum ergo genus causæ finalis sit subalternum, & in duas veluti species dividatur, nimirum in finem qui, seu cuius gratiæ, & in finem cui, nihil repugnat, ut quod est prius alio in ratione finis cui, ut patet in exemplo adducto Medici desiderantis sanitatem infirmo: ipsa enim sanitas est prior ægroto intentione finis qui, seu cuius gratiæ; æger verò cui sanitas desideratur, est prior in eodem genere causæ finalis, in ratione finis cui. His præmissis.

Prima pars hujus resolutionis, quæ asserit Christum ordine intentionis, prius fuisse volitum, ut finem qui, quàm res ordinis naturalis, & ordinis gratiæ, & quàm permissio peccati, probatur primò ex illo Apostoli i. ad Corinthios, Omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei. Unde D. Thomas ait significari quod quemadmodum omnia propter prædestinatos creata sunt, ita omnia creata, & ipsi prædestinati, sunt propter